

BİLİNEN DOĞRULAR

“Toplum ve İnsan”

EFİL YAYINEVİ

Cem H. Bektaş

**BİLİNEN
DOĞRULAR**

“Toplum ve İnsan”

BİLİNEN DOĞRULAR **"TOPLUM VE İNSAN"**

Genel Yayın Nu.: 170

ISBN: 978-605-4579-36-5

1. Basım Haziran 2013

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti. ©2013
Efil©2013

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.

Sertifika Nu.: 12131

Sayfa ve Kapak Tasarımı: Türkan Sarı

Baskı ve Cilt: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.

Tel: (+90) 312 394 55 90

Sertifika Nu.: 13987

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Dan. Yat. ve Tic. Ltd. Şti.

Reşit Galip Caddesi 25/4 GOP, Çankaya/Ankara, Türkiye

Tel : (+90) 312 442 52 10

GSM : (+90) 541 232 00 96

Faks : (+90) 312 442 52 12

www.efilyayinevi.com

Değerli okurlar,

Ellinizde tuttuğunuz bu kitapta, Kanal B televizyonunda 2012 yılında her hafta yayınlanan “Toplum ve İnsan” söyleşisinin bazı çözümlenmiş metinleri yer alıyor. Kendi alanlarında uzman olan farklı kişilerle yaptığım söyleşilerde, onların bilgilerini bir sohbet havasında ele aldık.

Faydalar içeren bu bilgilerin her zaman kullanılabilceği muhakak. Bu nedenle bu söyleşilerin televizyonda yayımlandıktan sonra, metne dökerek kitap haline getirilmesinin yararlı olacağını düşündüm. Tabii, bunu asıl değerlendirecekler sizlersiniz.

Bu kitaba taşıdığım konulara şöyle bir göz atacak olursak:

- Gazeteci konuğum ile bilgi toplumunun ne kadar önemli olduğunu ve yeni ekonomiye ne tür katkısı olduğunu konuştuk.
- *Greenpeace yöneticisi doğayla barışık yaşamının nasıl mümkün olabileceğini anlatırken örgütlenmenin önemine değindi.*
- Evrimin olumlu olması şart değil ki, bizde evrim deyince sadece biyolojik evrim anlaşılır ama birçok evrim vardır. Canlılar âleminin kendi içerisinde göstermiş olduğu sürekli bir çeşitlenme sürecidir.
- Fütüristler (gelecek bilimciler) diyorlarki daha iyi yaşamayı, daha iyi şeyler geliştirmeyi arzu ediyorsak onun doğrultusunda çalışmalıyız. Kötüyü biz yapıyoruz, iyiyi de biz yapabiliriz.
- ‘İnovasyon buluş değil, sürekli yenilik’ diyen konuğum inovasyonla herhangi bir yeniliğin ticaretleşmesini sağlamak gerektiğini anlattı.
- Nasuh Mahruki sohbetimizde, insanı diğer canlılardan ayıran en önemli fark kendi tercihlerini yapabileceği ve kendi yolunu çizebileceği bir özgür iradeye sahip olması diye anlatıyor.

- İnternet hukuku-bilişim hukuku bilmemiz gereken bir başka önemli başlık. Herkes ne tür sorumlulukları olduğunu bu bölümde daha iyi öğrenecektir.
- Su ve Tuz bölümünde gerçekten çok önemli, güncel bilgileri içeriyor. Vücudumuzdaki bütün sıvılar tuzlu sudur. Gözyaşımız, terimiz, kanımız, idrarımız, hormonlarımız, tüm salgılarımız. Bunun bir sebebi var. Çünkü tuzla beraber iletken olunuyor.
- Deprem profesörü “Eğer bir ülke kötü yönetiliyor ise, o ülke depremden asla kurtulamaz, iyi yönetilen ülkelerde deprem, sorun olmaktan çıkar.” diye anlatıyor.

Televizyon programında söyleşi yaptığım konuklarım, çalışmalarını ile toplumda kendilerini kabul ettirmiş kişilerdir. Daha da önemlisi; uzman oldukları konular, güncelliğini koruyan, bilgilendiren, fayda sağlayan konulardır.

Faydalanacağınızı umuyorum...

İÇİNDEKİLER

UFUK TARHAN	1
gelecek bilimi	
CELAL ŞENGÖR	21
evrim teorisi	
ÜNAL GÜNER	43
su ve tuzun faydaları	
ŞEREF OĞUZ	67
bilgi toplumu-yeni ekonomi	
ATA SELÇUK	91
inovasyon	
NASUH MAHRUKİ	113
türkiye doğa sporları	
GÖKHAN AHİ	139
internet hukuku	
UYGAR ÖZESMİ	165
doğayla barışık yaşamak mümkün mü?	
AHMET ERCAN	189
türkiye’de deprem gerçeği	
EDİZ HUN	215
çevre sorunları	

8. Kent ve Yaşam Ödülleri

DOĞTAS

9.yıl

asmalı evler

ARMADA

Cem H. Bektaş, teknoloji konusunda Türkiye'nin önünü açan projelere imza atması ve TOPLUM VE İNSAN adlı program ile yaptığı farklı, özgün yayınlarıyla "8. KENT VE YAŞAM ÖDÜLÜ"ne layık görüldü.

BİLİNEN DOĞRULAR

TOPLUM
insan

BİLİNEN DOĞRULAR

TOP LUM

İN SAN

ufukTARHAN

gelecek bilimi

CEM H. BEKTAŞ: Sayın seyirciler iyi akşamlar. Toplum ve İnsan Programında bu akşam Fütürizm’i yani gelecek bilimini masaya yatıracağız. Biz geleceğin tasarımcısı mı, yoksa seyircisi mi olacağız? Gelecekte bizi nasıl bir Dünya bekliyor, nasıl bir ülkede yaşayacağız? Konuşum Türkiye Fütüristler Derneği başkanı Sayın Ufuk Tarhan. Hoş geldiniz!

UFUK TARHAN: Hoş bulduk!

CEM H. BEKTAŞ: Ufuk Hanım, genelde Fütürizm hakkında ‘acaba Fütürizm falcılık mı?’ derler. Ve biz biliyoruz ki değil. Bu bir geleceği hesaplama yöntemi. Bu geleceği nasıl hesaplıyorlar?

UFUK TARHAN: Evet, falcılık değil. Falcılığa ilaveten “kürenize bakıp mı söylüyorsunuz?” diyenler de var. Tabi bunların hepsi de sanki geleceğin bilinebilir bir şey olduğunu var sayan söylemler ya da geleceği siz de otomatik olarak sorarken geleceği ölçmeye çalıştığımızı söylüyorsunuz. Aslında bunların hepsi bizim artık geride bırakmayı önerdiğimiz ve bırakmamız gerektiğini söylediğimiz şeyler. Geleceği hiç kimse bilemiyor. Fakat bilmeye çalışabiliriz. Onu bizim istediğimiz gibi yapılandırmaya, geliştirmeye, şekillendirmeye çalışabiliriz. Biz aslında bunun peşindeyiz. Yani geleceğe müdahale etmek istiyoruz. Gelişmelere ya da gelecekte olacağı var sayılan şeylere katılmak ya da katlanmak istemiyoruz. Biz nasıl istiyorsak gelecek öyle olsunun peşindeyiz. Özetle, Fütüristler geleceğin şöyle olacağını veya böyle olacağını söylemeye çalışan ya da söyleyebileceğini iddia eden insanlar değillerdir. Bu çalışmalar da öyle çalışmalar değil. Geleceği bilmek ve geliştirmek üzere çaba harcayanlardır.

CEM H. BEKTAŞ: 1940’larda bir Alman Profesör geleceği hesaplama konusundan yola çıkmış. O zaman İkinci Dünya savaşının başladığı yıllar. Bu bir tesadüf mü? Yani Alman ya da Hitler Dünyayı paylaşmak istiyor, kendilerine bir gelecek oluşturmaya uğraşiyor. O zamanlar profesörlerin tamamı Hitlerlere çalışıp, faşizme hizmet verirdi. Acaba çıkışı bu muydu gerçekten de? Onlar kendi kafalarına göre bir dünya mı oluşturmak istediler?

UFUK TARHAN: Aslında tabii. Bir takım konularda olumlu ya da olumsuz, iyi ya da kötü ön plana çıkanlar, iyi ya da kötü dünyayı değiştirebilenler aslında hep olmayan şeyleri, henüz bilinmeyen, fark edilmemiş şeyleri tasarlayanlar ve bunları planlayanlar, tarif edenler ve kitleleri peşlerinden sürükleyebilenler... Onun için ben şöyle bir ayırım yapmak istiyorum; kendilerine Fütürist diyenler, olumlu, daha iyi bir gelecek tasarlamaya çalışanlar. Yoksa genel olarak gelecek çalışması dediğimizde bir takım insanlar da Hitler gibi öyle Dünyalar, öylesi gelecekler oluşturmaya çalışabilir. Çıkış noktası 1940'lar değil, ondan daha da öncesidir ve ilk Fütürizm bir sanat akımı olarak başlamış. 1900'lerde ilk defa telaffuz edildiğinde, daha çok resimde, edebiyatta söylemleri olan protest, yine böyle geleceğe müdahale etmeye çalışan daha çok sanat ağırlıklı bir akım olmaya başlamış. Hatta 2000'lerde bir manifesto yazmışlar.

CEM H. BEKTAŞ: 1909'da yazılan bir manifestoydu değil mi?

UFUK TARHAN: Evet, ilk manifesto.

CEM H. BEKTAŞ: Siz bunları söylerken aklıma daha önce okuduğum bir şey geldi; o zamanlar, 1900'lerin başında 'Ay'a yolculuk' adında bir kitap yazılmış.

UFUK TARHAN: Evet.

CEM H. BEKTAŞ: Ve bu kitap daha sonra sessiz sinema döneminde sinema filmi olarak çekilmiş. Yalnız bu film bilim kurgu olacağına, komedi olarak çekilmiş. Tabii hiç kimse bunu beklemiyor. Filmde uzaya, aya yolculuktan bahsediliyor. 60 küsur yıl sonrası gerçekten de o zamanın Sovyetler birliği uzayda yolculuk yaptı, Amerikalılar ise Ay'a yolculuk yaptılar. O zamanlar o kitapta cam evlerden bahsediliyor, asansör tarifleri yapılıyor ve yıllar sonra bunlar gerçekleşiyor. Fütüristlerin tahmin ettikleri şeyler hep gerçekleşir mi?

UFUK TARHAN: Hep değil, ama büyük ölçüde bu tür şeyleri hayal edebilenler, sonunda onların gerçekleşmesini de bir şekilde sağlıyorlar. Ondan önce de bunun nasıl olduğunu çözemedik, yani, insan beyni nasıl çalışıyor? Hayal kurmak ve bu ortada ol-

mayan şeyleri akıl etmek ve bunu şekiller, tarifler, hikâyeler ile somutlaştırmak nasıl bir mekanizmanın eseri? Beyin ve bünye bunu nasıl üretiyor? Bunları hala çözemedik. Fakat bunlar, bir Gilbern mesela hikâyelerini, masallarını yazdığı zamanlarda ne denizaltı var, ne uçak var, hiç birisi keşfedilmemiş. Ne bileyim, bakın, Dünyayı değiştiren bütün değişik olaylar aslında hiç ortalıkta yokken, bu bir takım insanların önce hayallerinde şekilleniyor, sonra ona başkaları inanıyor, inandırılacak şekilde yansıtılıyor ve oluyor. Hepsi olamıyor tabii veya gecikmeler oluyor. Biz Fütüristlere en çok söylenen şeyler: “Hani 2000’lerde uçan araba olacaktı? Hani uzaya gidip gelecektik?” diye dalga geçerler. Gerçekten de tasarlanan, bir hayal ile başlayan, sonra dönüşen, gelişen pek çok şey var. Ama olmayan da çok şey var. Yapılmayanlar da var. Bu bir süreç, kim kazandı, kim kaybetti diye yarışamayız. Ama herhalde Fütüristler ya da geleceği tasarlayanlar genel de kazanıyorlar ki, hala Dünyayı sürdürebiliyoruz. Bundan sonra da sürdürmek gibi bir niyetimiz var.

CEM H. BEKTAŞ: 2005 yılında Türkiye Fütüristler Derneğini kurmak için yola çıktıkları zaman neyi amaçlamışlardı? Dünya Fütüristleri ile ne kadar sıklık ile bir araya gelebiliyorlar? Çünkü biliyorum ki, her sene Dünya Fütüristler Birliği 80 ülke olarak bir araya geliyorlar. Son olarak Boston’da bir araya geldiler. Dünyanın geleceği konusunda kafa yordular.

UFUK TARHAN: 2005’de World Future Society yani Dünya Fütüristler Derneğinden esinlendik. Biliyorsunuz biz çok kaderci bir toplumuz. Ne yapalım yerimiz dar, koşullarımız mı uygun canım, hani imkan olsa biz de neler yaparız gibi, böyle bir teslimiyetçi, birileri gelsin bizleri kurtarsınca halimiz var. Biz buna itiraz edelim dedik. Aslında böyle bir şey yok. Geleceğe biz karışabiliriz, karışmak da zorundayız ve bu en büyük sorumluluğumuz. Bunu ilk kez 2005’den beri tartışılabilir, konuşulabilir bir hale getirmeye, gelecekte Fütüristizm ile insanları, kitleleri, kurumları tanıştırmaya çalıştık. Ve bunun için de çeşitli iletişim kanalları kurguladık ki bunlara proje diyoruz. Fütüristler zirvesi yaptık, Fütürist çaplı buluşmalar yaptık, Fütüristizm okulu yaptık, Tekno Kadın Projesi gibi bir sürü

proje ile ilk önce bunu konuşulur, düşünülür ve bilinir hale gelmesini sağlamaya çalıştık. Fena da gitmiyoruz galiba. Bugün burada oturuyorsam, demek ki siz de duymuşsunuz.

CEM H. BEKTAŞ: Evet. Konuşmanızın arasında dediniz ki, Fütürist okulu yaptık, bir üniversite de bunu yapıyorsunuz. Katılım nasıl?

UFUK TARHAN: Çok iyi, üçüncüsü bu aslında. Farklı farklı üniversitelerde yaptık her sene.

CEM H. BEKTAŞ: Peki, kimlere tavsiye ediyorsunuz katılmaları için bu sertifikasyon programına?

UFUK TARHAN: Herkesi, yani minimum lise 3'ten itibaren herkesin katılması, dinlemesi ve öğrenmesi lazım. Çünkü kişisel olarak düşünürsek, en önemli en hayati kararlar 30 yaşından önce veriliyor veya verilmek zorunda kalınıyor. Hele de 30'undan önce, beyin daha gençken gelecek ile ilgili, ben onu yapılandırabilirim, planlayabilirim gibi bir motivasyon, bir yetkinlik ile ilerlenebilirse hakikaten hayat çok daha farklı gelişebilir. Böyle becerikli, geleceğe adım atan insanların oluşturduğu kurum ve toplumlar da daha sağlıklı olur. Bunun için herkesi davet ediyoruz. Fakat şu anda daha çok genç profesyoneller, iş insanları, nereye yatırım yapması gerektiğinin merakında olanlar ve öğrenciler ben okuldan sonra ne yapmalıyımı sorgulayan öğrenciler ilgi duymakta.

CEM H. BEKTAŞ: Öğrenciler haklı olarak geleceğimi nasıl planlarım diye düşünüyor.

UFUK TARHAN: Tabii. Yani şu anda en büyük kaygı nedir? İş, para kazanmak, daha çok ona yakın olan, onun içinde hararetle bir mücadeleyi veren kesimler daha çok ilgileniyorlar. Oysa gönül ister ki ebeveynler bir kere kesin gelsinler, kadınlar mutlaka daha çok katılsınlar. Diğerleri zaten katılmak zorundalar.

CEM H. BEKTAŞ: Peki, neden daha çok kadınların katılmalarını istiyorsunuz?

UFUK TARHAN: Şimdi kadınların katılmasını istiyoruz, çünkü

kadınlar ile ilgili durumumuz, kadınlarımızın eğitilmiş olma oranı, iş hayatına katılma oranı vs. pek fena. Şuna da çok itirazım var, bir kadın olarak ve bir vatandaş olarak; kadın şiddete karşı korunması gereken bir profil haline geldi oturdu. Bu ne biçim bir şey ben anlamıyorum. Bunun zaten kesinlikle olmaması lazım. Kadın ve bu kavramların, cümlelerin bir araya gelmeleri farkına varmadan toplumun, insanların, genç beyinlerin akıllarına da çakılıyor. Bunun yerine kadınlar daha yararlı şeyler ile özdeşleşse, kadınlar teknoloji, geleceği yönetebilecek kudrette bireyler olarak konumlandırılırsalar ve bunun için olanaklar daha da genişletilse ve onlar da bu bilinci daha fazla kazansalar hepimiz için daha hayırlı olur. Bunu ne için söylüyorum? İzin verirseniz kısa bir şekilde açayım. Biliyorsunuz her sene bir gelişmişlik endeksi açıklanıyor, bu sene de açıklandı. "92. yiz, 82. yiz, aman canım ortalardaymışız, en altlarda da değilmişiz diye kendimizi avutuyoruz. Ben geçen sene bu gelişmişlik endeksini alıp iyice bir çalıştım ve dedim ki bu hep en önde olanlar, ilk 10'dakiler neden öyle oluyor?"

CEM H. BEKTAŞ: Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri.

UFUK TARHAN: Birçok parametre de bir bakıyorsunuz ilk 10 Ülkede İskandinavya ülkelerinden 4 tanesi hep varlar. İsveç, Norveç, Danimarka ve Finlandiya, bunlar her zaman ilk 10. sırada mevcutlar. Peki, bunların ortak özelliği nedir diye baktığımda, iki tane diğer ülkelerle aralarında açık ara fark olan konuları saptadım. Bir tanesi kadınların çalışma hayatına katılmaları ve eğitilmişliklerinin oranı yüzde 75'lerde, bir diğeri de sivil toplum örgütlerinin oranı çok yüksek, müthiş. Yani, bir kişiye 6 dernek düşüyor.

CEM H. BEKTAŞ: Dolayısı ile onlarda hükümetleri, şirketleri sorguluyorlar, denetleme mekanizmaları var...

UFUK TARHAN: Evet, hem de katılıyorlar. Sadece kontrol mekanizması olarak düşünmemek lazım. Aynı zaman da bütün kuvvetlerini de verebiliyorlar. Biliyorsunuz aynı nakdi yardımlar ile ilerleyebiliyor bu dernekler. Mesela biz Fütüristler derneğinde çalışıyoruz, bütün bilgimiz ve deneyimimizi karşılık beklentisiz aktırıyoruz. Çok müthiş mesai harcıyoruz. Öbür taraftan kadınlar da

öyle. Dolayısı ile biz bir şeyleri daha iyi yapmak istiyoruz diyorsak, buna kesin olarak kadınlardan başlamak lazım.

CEM H. BEKTAŞ: Geleceği hesaplama yöntemine biraz daha yakından bakacak olursak; biliyoruz ki geleceği hesaplama yöntemi kısa dönemli parametre ile ilgilenmez, daha çok uzgörürleri vardır. Mesela 2015 yılında Türkiye nüfusu ne olacak dersek, bu gelecek hesaplamasının içerisine girmez. Mevcut istatistiklere bakarsınız, 2015 yılında Türkiye nüfusunun ne olacağını tahmin edersiniz. Ancak 2030 Türkiye’de neler olabileceğinizi uzgörünüzle tahmin etmeniz lazım. Geleceği hesaplama konusunda bir metot var mıdır? Çünkü Avrupalıların ve Amerikalıların kullandıkları metotların farklı olduklarını biliyoruz.

UFUK TARHAN: Şimdi şöyle bir düzeltme değil ama ekleme yapmak isterim. Bir kere Fütüristler geçmiş ile de çok ilgileniyorlar. Tarihle, bugünle çok ilgileniyorlar ve şu kadar seneden sonra Fütürist olunuyor diye bir şey yok. Bu bir akışkan süreçtir. Geleceği tasarlamak için geçmişte ne olduğunu, neleri eleyip neleri taşıyacağımızı bilmek lazım. Bugünden de kazasız geçmeyi de kurtarmak lazım ve ondan sonra geleceğe erişebileceğimizin bilincindeyiz. Şu anda görüyoruz, deniyor ki Dünyayı şimdiki enerji sistemleri tüketiyor, fosil kökenli şunları yakmayalım, petrol çok fena kirletiyor, şudur budur. Alternatif enerji kaynaklarının olabileceğini görebiliyoruz ve bununla ilgili çok fazla senaryo üretebiliyoruz. Ama hadi bunları hemen bırakıp onlara geçemeyeceğimizin de bilincindeyiz. Hesaplamalarda ve senaryoların kurgulanmasında bırakın yakın geleceği, geçmiş bile hesaba katılmakta ve değerlendirilmekte ki, akılcı, sürdürülebilir, rasyonel, yani ayağı yukarıda uçuşan değil, hakikaten uygulanabilir, gerçekçi ama geleceğe dönük ve geleceği taşıyabilecek projeler yapılabilir. Bunu yapabilmek için de pek çok metot kullanılabilir; anket metotları, bildiğimiz istatistik hesaplama metotları var. Bunların hepsi yöntem olarak değerlendiriliyor.

CEM H. BEKTAŞ: Yani bir tane metot yok?

UFUK TARHAN: Tabii, yani bir tane şu şunun için yapıyor değil. Pek çok senaryo üretiliyor ve bunların ortak kesişme nokta-

ları aranıyor. Bunun için çok fazla ortak akıl kullanılıyor. Mesela en çok kullanılan anketler, sürekli herkese açık delfi anketleri yapılırlar ve buna Dünya'nın her yerinden, her kategoriden insan katılabilir. Bu sonuçlar toplanır ve en çok yakınsaklaşanlarda hepimizin ortak ön görüşü diye üzerinde ciddiyet ile çalışılır, gibi çok değişik yöntemler var. Fütürizm okulunda bunları çok net anlatıyoruz. Bu yöntemler bir hayli çalışılıyor.

CEM H. BEKTAŞ: İyi düşünen Fütüristler akıllı evlerden, robotlardan, güzel bir dünyanın bizi beklediğinden bahsediyorlar. Kötüye gideceğini düşünen Fütüristler ise, Dünyamız mahvoldu gibi daha karamsar bir tablo çiziyorlar, iklim ve çevre ile ilgili vs. Hem iyiyi hem de kötüyü düşünen Fütüristler aynı potada buluşuyorlar. Anlaşıyorlar mı? Çünkü bir kısmı iyimser, bir kısmı da kötümser bir tablo çiziyor. İkisine de hak verecek miyiz? Dünyamız gerçekten de bir taraftan iyiye giderken, öbür taraftan da kötüye mi gidiyor?

UFUK TARHAN: Tabii, Fütüristler bir kere her hâlükârda gelecek iyi olsun diye uğraşıyorlar ve sağlamaya çalışıyorlar. Çünkü sağlamazsak Dünyayı iyi bir hale getirmek daha zor bir şey, ama bitirmemiz çok daha kolay. Çünkü o teknolojiye sahibiz artık. Nano ve gen teknolojileri ile bugün görebiliyoruz ki, milyarda bir küçültülebildiğimiz mikropları, cihazları, her şeyi kolayca yayabilir. Bu artık hesaplayabildiğimiz, uz görebildiğimiz bir şey. Onun için Fütüristler dünya daha iyi olsun diye çalışıyorlar. Bu daha iyi olunu istemenin içerisinde de bir sürü kötü olabileme olasılığı da var. O yüzden kesinlikle hem kötü olasılıkları hem iyi olasılıkları değerlendirerek, kötülerini nasıl durdurabiliriz, nasıl engelleyebiliriz, iyileri nasıl çoğaltabiliriz ve daha da üstüne odaklanabiliriz şeklinde çalışmalar yapılıyor, Dünyanın her yerinde bu aslında tahminimizin de ötesindeki sayıda insanı meşgul ediyor. Bakın mesela şu anda çevre ile ilgili çok önemli çalışmalar var. İstersek yapmayalım! Yapmamamızın sonuçlarını bilim ve teknoloji ile yükseltmiş olduğumuz bilinç ile görüyoruz artık. O yüzden Fütüristlerin iyisi kötüsü diye değil de, Fütüristler net olarak daha iyi bir gelecek olsun kaygısı ve çabası içinde olanlardır.

CEM H. BEKTAŞ: O zaman kötü bir gelecek konusunda uyarıları var sadece Fütüristlerin, yoksa onlar kötümser bir anlayışla yola çıkmıyorlar.

UFUK TARHAN: Kesinlikle.

CEM H. BEKTAŞ: Hep gerçekçi düşünüyorlar. Peki, robotlardan bahsettiniz. Bunları ben biliyorum da, seyircilerimizin de daha net anlamalarını istiyorum. Program başlamadan önce bana büyük bir teknoloji firmasının bir üretiminden bahsettiniz. Her yerde artık robotları daha fazla görmeye başlayacağız dediniz. Bunu biraz daha açar mısınız?

UFUK TARHAN: Peki. Robotları her yerde daha fazla göreceğiz, robotlar ile yaşayacağız, robotlar ile rekabet edeceğiz ve de onlara insan diyeceğiz neredeyse. Yani öyle hafif bir şey değil. Biz bir takım çağlar geçirdik, biliyorsunuz; tarım, sanayi, bilgisayar, internet, mobil hepsini birden kattık bilgi çağı dedik. O çağı da tamamladık. İlki 10 bin sene sürmüştü, sonra 200-300 yıl sanayi, sonra 30 sene kadar bilgi toplumu dediğimiz dönem. O 30 sene içerisinde bilgisayarı keşfettik, internet ve mobil de koyduk, buralara kadar eriştik. Şimdi dijital çağdayız, hızla bu çağ içerisinde ilerliyoruz ve robot çağına da bir ayağımızı atmış vaziyetteyiz, ondan sonra da uzay çağına geçeceğiz. Bu geçişleri hesaplayabiliyoruz artık. Şimdi bu robot meselesi tahminlerimizin ötesinde ciddi bir mesele. Hatta şunu diyor bazı Fütüristler, buna ben de katılıyorum: Salt insan olarak yaşadığımız son çağdayız. Bundan sonra bizim yaptığımız başka türler de bizimle beraber olacak ve hatta onlar ile rekabet edeceğiz. Onun için bu robot meselesi çok önemli.

CEM H. BEKTAŞ: Ufuk Hanım Şimdi şöyle düşünüyorlardır; tamam robotlar ile birlikte yaşayacağız, fabrikalarda üretimde onlar yer alacaklardır. Ama biz ekonomi de biliyoruz ki sistem şöyle işliyor: Fabrikalar, işçiler üretmek için çalışır ve çalışanlar da para kazanır. Üreten de ürettiklerini çalışanlara satacaktır ve bir tüketim toplumu oluşacaktır. Üreteceksiniz ve tüketeceksiniz ki böyle bir ekonomik süreç devam etsin. Eğer robotlar çalışırlarsa, insanlar işsiz kalırlarsa, o zaman üretilenleri kim satın alacak?